

Teories de la Comunicació

Codi: 103862
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2501935 Publicitat i Relacions Públiques	FB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Jaume Soriano Clemente
Correu electrònic: Jaume.Soriano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Enric Marín Otto
Joan Manuel Tresserras Gaju

Prerequisits

No es requereixen coneixements específics diferents dels que s'assoleixen després de cursar el batxillerat.

Objectius

L'assignatura pertany a la matèria Comunicació del Grau de Publicitat i Relacions Públiques i està qualificada com a assignatura fonamental. Es considera que existeix una lògica progressiva entre tres de les cinc assignatures de formació bàsica de la matèria de Comunicació basada en una llarga experiència docent i estructurada de la següent manera:

1. Història de la Comunicació. Introdueix l'alumne en l'evolució històrica de la comunicació des dels primers fenòmens comunicatius fins a les experiències comunicatives actuals.
2. Estructura de la Comunicació. Presenta l'ecosistema comunicatiu, les seves dinàmiques i lògiques estructurals.
3. Teories de la Comunicació. Presenta i concreta les teories, escoles, autors i perspectives d'anàlisi de la comunicació.

Els objectius formatius generals de l'assignatura són que els alumnes identifiquin les principals teories del camp de la comunicació, les elaboracions conceptuals i els enfocaments teòrics que fonamenten el seu coneixement i el seu paper en la cultura. També és un objectiu desitjable de l'assignatura el d'afavorir la reflexió crítica sobre el paper dels mitjans de comunicació en la societat.

Competències

- Aplicar el pensament científic amb rigor.

- Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
- Demostrar esperit crític i autocrític.
- Demostrar un coneixement adequat de la realitat sociocomunicativa de Catalunya en el context espanyol, europeu i mundial.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant a les llengües oficials (català i castellà) com en una tercera llengua.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets.
- Gestionar el temps de manera adequada.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Usar una tercera llengua com a forma de treball i expressió professional en els mitjans de comunicació.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el pensament científic amb rigor.
2. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
3. Demostrar esperit crític i autocrític.
4. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
5. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant a les llengües oficials (català i castellà) com en una tercera llengua.
6. Gestionar el temps de manera adequada.
7. Identificar els fonaments de les teories i de la història de la comunicació.
8. Interpretar i discutir textos de les principals teories de la comunicació i de la publicitat i les relacions públiques i exposar per escrit i en públic la síntesi de les seves anàlisis.
9. Relacionar l'anàlisi social i els impactes de les noves tecnologies de la comunicació.
10. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
11. Trobar el que és substancial i rellevant en documents sobre teoria, estructura i història de la comunicació en una tercera llengua.

Continguts

CLASSES TEÒRIQUES:

18-09-2018: Introducció i planificació del curs. Presentació del programa.

Del 25-09-2018 fins el 02-10-2018: Teories de la comunicació interpersonal.

Del 09-10-2018 fins el 06-11-2018: Teories de la comunicació mediàtica.

13-11-2018: Prova 1 (avaluació contínua).

Del 20-11-2018 fins el 18-12-2018: Teories de la comunicació mediàtica.

08-01-2019: Síntesi del programa.

15-01-2019: Prova 2 (avaluació contínua); Prova final de síntesi (alumnat de segona o més matrícula)

22-01-2019: Activitats de recuperació.

29-01-2019: Proves de recuperació.

SEMINARIS:

18-09-2018: Planificació de les activitats del Seminari.

25-09-2018: Elecció i disseny del treball de curs. Posada en comú de propostes de treball, discussió sobre viabilitat i adaptació al programa.

02-10-2018: Lliurament de les propostes de treball de curs. Discussió sobre els temes i la realització dels treballs.

Des del 09-10-2018 fins el 30-10-2018: Presentació i discussió de lectures.

06-11-2018: Revisió i discussió de les lectures per a la prova 1. Lliurament d'un resum de seguiment del treball de curs sobre les lectures realitzades fins el moment.

13-11-2018: Seguiment dels treballs de curs.

Des del 20-11-2018 fins el 04-12-2018: Presentació i discussió de lectures.

11-12-2018: Presentació i discussió de lectures. Lliurament del treball de curs.

18-12-2018: Presentació i discussió de lectures.

08-01-2019: Sense seminari (*)

15-01-2019: Sense seminari (*)

22-01-2019: Sense seminari (*)

29-01-2019: Sense seminari (*)

(*) Per acord de Junta de Facultat del dia 24 de maig de 2018 els seminaris es repartiran en 14 hores lectives. Per aquest motiu, els dies 8, 15, 22 i 29 de gener de 2019 no hi haurà seminaris.

Atenció: El present cronograma és una planificació general i una guia sobre els temes que es tractaran durant el curs. En funció de la disponibilitat de temps i les necessitats de l'alumnat es podran plantejar canvis si el professorat ho considera convenient. En aquest cas s'informarà al més aviat possible a través de l'espai de l'assignatura al Campus Virtual.

Aquesta guia docent incorpora la perspectiva de gènere en els continguts i en el tractament.

Metodologia

L'aprenentatge estarà basat en classes magistrals, discussió a classe, lectures, tutories i realització de treballs i proves. Es fomentarà la capacitat d'anàlisi crítica i de reflexió.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	34	1,36	5, 7, 8, 9
Seminaris	17	0,68	5, 7, 8, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Proves avaluables	3	0,12	1, 2, 3, 6
Tutories	3	0,12	4, 10
Tipus: Autònomes			

Estudi personal i lectures orientades	75	3	4, 5, 6, 8, 11
Treballs individuals i/o en equip	18	0,72	1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11

Avaluació

1. Avaluació de l'alumnat de primera matrícula

Tots els alumnes de primera matrícula hauran d'acollir-se al **sistema d'avaluació contínua: dues proves (tipus test) + treball individual de curs + participació al seminari**

1.1. Realització de dues proves tipus test (37% cadascuna de les proves en la qualificació final) (13 de novembre de 2018 i 15 de gener de 2019 respectivament), que es referiran al conjunt de les explicacions i debats duts a terme a les classes i als seminaris, i a les lectures obligatòries del curs. L'objectiu de les proves, en el marc de l'avaluació contínua, es verificar el coneixement de l'alumnat de les teories de la comunicació, la definició conceptual, els enfocaments teòrics i l'anàlisi dels processos de comunicació social.

Cadascuna de les proves comprendrà el període de temes i lectures següents: primera prova, del 25 de setembre fins el 30 d'octubre de 2018; segona prova, del 06 de novembre fins el 18 de desembre de 2018.

1.2. Realització d'un treball individual de curs (16% de la qualificació) en el seminari de l'assignatura. El treball individual de curs serà un assaig acadèmic sobre un tema d'actualitat aparegut per primer cop als mitjans de comunicació amb data posterior a l'inici de curs. La finalitat del treball serà avaluar la comprensió, capacitat d'anàlisi, estructuració i sistematització dels coneixements adquirits al llarg del curs aplicats a un cas o situació concreta.

Haurà de desenvolupar-se des de la perspectiva de les teories analitzades en el marc de l'assignatura. El professorat del seminari aprovarà, o no, la proposta d'assaig acadèmic presentada pels alumnes el dia 26 de setembre com a màxim, i, si cal, assenyalarà les indicacions necessàries per a la reformulació del projecte. Igualment, el professorat del seminari s'encarregarà de tutoritzar la realització del treball durant el curs.

El treball individual de curs s'avaluarà mitjançant la rúbrica basada en els següents criteris:

Introducció (fins a 1 punt);

Aplicació correcta de la teoria (fins a 2 punts);

Cos de l'argumentació (fins a 1 punt);

Conclusions (fins a 2 punts);

Redacció i estil (fins a 1 punt);

Fonts (fins a 1 punt);

Referències (fins a 1 punt);

Originalitat (fins a 1 punt).

Data de lliurament del treball: 11 de desembre de 2018.

1.3. Participació al seminari (10% de la nota final). Al seminari es realitzarà la presentació i debat dels articles de lectura obligatòria. Aquestes lectures estan planificades per a afavorir l'aprenentatge de l'alumne i l'aplicació de les teories de la comunicació a l'anàlisi de la realitat i l'actualitat. Les lectures obligatòries seran, juntament amb el contingut de les classes teòriques, un dels eixos principals de les proves de l'assignatura.

Qualificació final

Cada alumne/a haurà de realitzar, com a mínim, les dues proves (tipus test) i el treball individual de curs. Per aprovar l'assignatura cal haver superat **obligatòriament** cadascuna de les dues proves (tipus test). Si una de les proves està suspesa no farà mitjana amb la resta de qualificacions, la nota final de l'assignatura serà la de la prova suspesa. En cas que l'alumne/a no es presenti a una de les dues proves la nota final serà «No avaluable». En cas que l'alumne/a tingui les dues proves suspeses, la nota final serà la mitjana de les dues proves suspeses.

Pel que fa al treball individual de curs, en cas que un alumne/a no tingui aprovada la proposta, o no la presenti, es considerarà com «No avaluable». Atès que l'assignatura té un model d'avaluació continuada per als alumnes de primera matrícula el «No avaluable» en el treball individual de curs suposarà també un «No avaluable» en l'assignatura.

La nota final, com anteriorment s'ha detallat, serà el resultat de:

-Prova 1 (tipus test): 37%

-Prova 2 (tipus test): 37%

-Treball individual de curs: 16%

-Participació als seminaris: 10%

2. Avaluació de l'alumnat de segona o més matrícules

Els alumnes de segona o més matrícules podran adscriure's a **una** (excloent l'altra) de les següents modalitats d'avaluació:

2.1. Avaluació contínua -dues proves (tipus test) + treball individual de curs + participació al seminari-

L'alumnat seguirà el mateix procediment d'avaluació explicat a l'apartat 1 i ho haurà de comunicar per correu electrònic al professor abans del 02 d'octubre de 2018. Els requisits per a aprovar l'assignatura són els mateixos que els especificats a l'Apartat 1.

Qualificació final

Seguirà el mateix procediment explicat a l'apartat 1.

2.2. Prova final de síntesi (tipus test). Els alumnes de segona matrícula o més podran optar a l'avaluació mitjançant una única prova de síntesi, d'acord amb l'article 117.2 de la Normativa Acadèmica de la UAB aplicable als estudiants universitaris regulats de conformitat amb el Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre, modificat pel Reial Decret 861/2010 del 2 de juliol. Els alumnes que optin per aquesta modalitat podran assistir a les classes de teoria i als seminaris tenint en compte que el seu sistema d'avaluació serà la realització d'una única prova de síntesi, tipus test (15 de gener de 2019). És a dir, no podran ser avaluats dins del seminari ni per realització de treballs individuals de curs ni per altres activitats.

Qualificació final

La qualificació dels alumnes adscrits al sistema d'avaluació d'una prova final de síntesi serà la nota de la prova final.

3. Activitats de recuperació:

D'acord amb la Normativa Acadèmica de laUAB (TítolIV, sobre Avaluació, modificat per acord del Consell de Govern de 12 de juliol de 2017) es programarà la recuperació de les activitats d'avaluació (29 de gener de 2019). Es podran presentar els següents alumnes:

3.1. Alumnat de primera matrícula o més adscrit al sistema d'avaluació contínua - dues proves (tipus test) + treball individual de curs + participació al seminari-

L'alumnat que s'hagi presentat a les proves tipus test i hagi suspès tindrà dret a la recuperació d'una o de les dues proves suspeses quan la mitjana ponderada de les activitats d'avaluació, un cop realitzada l'avaluació d'un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura, sigui igual o superior a 3.5. Les proves de recuperació es faran el dia 29 de gener de 2019.

El treball individual del seminari quedarà exclòs de la recuperació. L'objectiu del treball, per part de l'alumnat, és demostrar la comprensió, capacitat d'anàlisi, estructuració i sistematització dels coneixements adquirits al llarg del curs i aplicats a un cas o situació concreta. Es tracta del resultat d'una activitat continuada des de l'inici del curs que no es pot recuperar en un marge temporal reduït.

La participació als seminaris també quedarà exclosa de la possibilitat de recuperació per motius obvis.

3.2. Alumnat de segona o més matrícules adscrit al sistema de prova final de síntesi (tipus test).

L'alumnat que s'hagi presentat i hagi suspès la prova final de síntesi (tipus test) podrà recuperar l'esmentada prova final si està suspesa amb una nota igual o superior a 3.5. La prova de recuperació es farà el dia 29 de gener de 2019.

4. Opcions per apujar la qualificació:

4.1. Els alumnes que hagin optat per l'avaluació contínua i hagin aprovat les

proves (tipus test) poden presentar-se a la prova de recuperació per apujar la nota (29 de gener de 2019). Ho poden fer presentant-se a pujar la qualificació d'una o de les dues proves. En tot cas l'alumne/a haurà d'assumir-ne els resultats, tant si són positius com si són negatius. En la qualificació final es tindrà en compte la nota de la prova de recuperació. Si s'han aprovat els exàmens de recuperació la mitjana ponderada entre les activitats d'avaluació es farà tenint en compte la nota de la prova o proves de recuperació realitzades. Si una de les proves de recuperació està suspesa la nota final serà la de la prova suspesa. Si s'han suspès les dues proves, la nota final serà la mitjana de les dues notes suspeses.

4.2. Els alumnes de segona matrícula o més que hagin optat pel sistema de prova final de síntesi i hagin aprovat, també tindran l'opció de presentar-se a l'examen de recuperació per apujar la nota (29 de gener de 2019). En tot cas, l'alumne/a haurà d'assumir-ne els resultats, tant si són positius com negatius. La qualificació final serà la nota de la prova de recuperació.

5. Revisió ordinària de la qualificació de les activitats d'avaluació:

En cas de disconformitat amb la qualificació de les diferents activitats d'avaluació, l'alumnat tindrà dret a la revisió ordinària d'aquestes activitats. En les proves test i de síntesi, la revisió ordinària es farà amb el professor responsable del grup. En el treball individual de curs i la participació al seminari, la revisió ordinària es farà amb el professorat del seminari corresponent. Les dates i hores de la revisió ordinària es faran públiques a través de l'espai de l'assignatura al Campus Virtual de la UAB.

6. Revisió extraordinària de la qualificació final de l'assignatura:

En cas de disconformitat amb la qualificació final de l'assignatura, l'alumnat tindrà dret a sol·licitar-ne la revisió extraordinària. Haurà de presentar, en el termini de quinze dies naturals després de publicada la qualificació final, una sol·licitud raonada al deganat de la Facultat de Ciències de la Comunicació i es lliurarà a la Gestió acadèmica. La revisió es farà d'acord amb les instruccions sobre revisió extraordinària aprovades per la Junta de Facultat del dia 5 de maig de 2016, publicades al webde laFacultat:

<http://www.uab.cat/web/estudiar/graus/informacio-academica/avaluacio/revisioextraordinaria-de-la-qualificacio-final-1345714263962.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació a seminaris	10%	0	0	3, 4, 5, 8, 10, 11
Proves avaluables	74%	0	0	5, 6, 7, 8, 9, 11
Treball de curs	16%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

Bibliografia de consulta

Adorno, T. W., i Horkheimer, M. (2005) [1944]. *Dialéctica de la il·lustració*, Madrid, Editorial Trotta.

Andrejevic, M. (2009). Critical Media Studies 2.0: an interactive upgrade. *Interactions: Studies in Communication and Culture*, 1, (1), 35-50.

Austin, J. L. (1971). *Palabras y acciones: Cómo hacer cosas con palabras*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1962]

Curran, J., Morley, D., i Walkerdine, V. (eds.) (1998). *Estudios culturales y comunicación. Análisis, producción y consumo cultural de las políticas de identidad y el posmodernismo*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1996]

Gill, R. (2009) Beyond the 'Sexualization of Culture' Thesis: An Intersectional Analysis of 'Sixpacks', 'Midriffs', and 'Hot Lesbians' in Advertising. *Sexualities*, Vol. 12 (2), p. 137-160.
<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1363460708100916>

Goffman, E. (2009). *Presentación de la persona en la vida cotidiana*. Buenos Aires: Editorial Amorrortu. [Ed. original: 1959]

Hovland, Carl I.; Lumsdaine, Arthur A.; i Sheffield, Fred D. (1985) "Efectos a corto y a largo plazo en el caso de los films de "orientación" o propaganda". A: M. De Moragas (Ed.) (1985): *Sociología de la comunicación de masas. II Estructura, funciones y efectos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1985, 111-26. [Ed. original: 1949]

Jay, M. (1974). *La imaginación dialéctica. Historia de la Escuela de Frankfurt y el Instituto de Investigación Social (1923-1950)*. Madrid: Taurus Ed. [Ed. original: 1973]

Joas, Hans (1990) "Interaccionismo simbólico" Dins Giddens, A.; Turner, J. (eds.) *La teoría social hoy*, p. 112-157. Madrid, Alianza [Edició original: 1987]

Katz, E., Blumler, J. G., i Gurevitch, M. (1986). Usos y gratificaciones de la comunicación de masas. Dins Moragas, M. (ed.), *Sociología de la comunicación de masas. II. Estructura, funciones y efectos*, p. 127-171. Barcelona: Gustavo Gili, 2a ed. [Ed. original: 1974]

Kelley Reardon, Kathleen 1983 *La persuasión en la comunicación: teoría y contexto*, Barcelona, Paidós

Knapp, M. L. (1985). *La comunicación no verbal. El cuerpo y el entorno*. Barcelona: Paidós Comunicación. [Ed. original: 1980]

Lasswell, H. D. (1986). Estructura y función de la comunicación en la sociedad". Dins Moragas, M. (ed.), *Sociología de la comunicación de masas. II. Estructura, funciones y efectos*, p. 5168. Barcelona: Gustavo Gili, 2a ed. [Ed. original: 1948]

Lazarsfeld, . F., i Merton, R. K. (1986). Comunicación de masas, gustos populares y acción social organizada. Dins Moragas, M. (ed.), *Sociología de la comunicación de masas. II Estructura, funciones y efectos*, p. 2249. Barcelona: Gustavo Gili, 2a ed. [Ed. original: 1948]

- Maiso, J. (2011). Continuar la crítica de la industria cultural. *Constelaciones. Revista de teoría crítica*, 3, 322-330. <http://constelaciones-rtc.net/article/view/765/818>
- Moragas, M. (2011). *Interpretar la comunicación*. Barcelona: Gedisa.
- Morley, D. (1996). *Televisión, audiencias y estudios culturales*. Buenos Aires: Amorrortu. [Ed. original: 1992]
- Noelle-Neumann, E. (1993). La espiral del silencio. La opinión pública y los efectos de los medios de comunicación. *Comunicación y Sociedad*, Vol. VI, Núm. 1-2, 9-28. http://www.unav.es/fcom/comunicacionsociedad/es/articulo.php?art_id=226
- Noëlle-Neumann, E. (1995). *La espiral del silencio. Opinión pública: nuestra piel social*. Barcelona: Paidós. [Ed. original: 1984]
- Raymond, J. i Stefanone, M. (2016). The Desire for Fame: An Extension of Uses and Gratifications Theory. *Communication Studies*, vol. 67(4), p. 399-418. <https://www.buffalo.edu/content/dam/cas/communication/files/Stefanone/rui%202016.pdf>
- Sabre, Maria Elisa (2011). Implicación y encuadre como factores de eficacia en los mensajes publicitarios de las ONG. *Comunicación y Sociedad*, vol 24, (1), p. 269-301. https://www.unav.es/fcom/communication-society/es/resumen.php?art_id=388
- Smythe, Dallas (1983) "Las comunicaciones: "Agujero Negro" del marxismo occidental". A Giuseppe Richeri (ed.) *La televisión: entre servicio público y negocio*, G. Gili, Barcelona, pàgs: 71-104.
- Stevenson, Nick 1998 *Culturas mediáticas: teoría social y comunicación masiva*, Buenos Aires, Amorrortu.
- Thompson, John B. 1998 *Los media y la modernidad: una teoría de los medios de comunicación*, Barcelona, Paidós.
- Thompson, J. B. (2005). The New Visibility. *Theory, Culture & Society*, 22 (6): 31-51. <http://tcs.sagepub.com/cgi/content/abstract/22/6/31>
- Walsh, M. J. i Baker, S. A. (2017). The Selfie and the transformation of the public-private distinction. *Information, Communication & Society*, Vol. 20(8). <http://www.tandfonline.com/are.uab.cat/doi/full/10.1080/1369118X.2016.1220969>
- Watzlawick, P., Beavin, J. H., i Jackson, D. D. (1985). *Teoría de la comunicación humana: interacciones, patologías y paradojas*. Barcelona: Herder. [Ed. original: 1967]
- Wolf, Mauro 1996 *La investigación de la comunicación*, Barcelona, Paidós.
- Ytreberg, E. (2016). Towards a historical understanding of the media event. *Media, Culture & Society*, Vol. 39(3), 309-324. <http://journals.sagepub.com/are.uab.cat/doi/full/10.1177/0163443716643155>